

**ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ БРОЈЕВА УДК У ОКВИРУ  
СТРУЧНЕ ГРУПЕ 81 (ЛИНГВИСТИКА. ЈЕЗИЦИ.)**

Према средњим таблицама из 1995г. (UNIVERSAL DECIMAL CLASSIFICATION, INTERNATIONAL MEDIUM EDITION), које се односе на измене извршене у периоду између 1990-1994 г. дошло је до значајних промена у оквиру стручне групе 81 Лингвистика. Језици.

Измене се односе како на главне, тако и на помоћне таблице.

Главне основне таблице:

Основни број за лингвистику измењен је у нови, на следећи начин:

Група 80(801) ЛИНГВИСТИКА. ФИЛОЛОГИЈА (прелази у...) > 81

Група 801 (делимично прелази у...) >81

Специјални помоћни бројеви

У оквиру стручне групе **81**, специјални помоћни бројеви се формирају додавањем графичких симбола:

\_ (као и до сада) и '\_(што представља новину)

и то:

81-11/-26

81'1/'443

(уместо графичких симбола . -)

Главне, основне таблице: 811 Језици

Потподела основних таблица 811...

формира се додавањем тачке испред одговарајућег помоћног броја за језик

811.111

На тај начин се добија одговарајући број за језик:

811.111 енглески језик

=111

811.112.2 немачки језик

=112.2

811.133.1 француски језик

=133.1

811.161.1 руски језик

=161.1

811.163.2 бугарски језик

=163.2

811.163.41 српски језик

=163.41

Треба напоменути да се измене самих бројева УДК не односе једино на групу која својом садржином обухвата версификацију:

801.661/.665 Прозодија, метар, ритам, рима. Различите врсте стихова...

Садржински, група је знатно проширена у односу на претходну, системом помоћних бројева.

Све остале групе измењене су на наведени начин. Измене се огледају кроз:

- 1. измене** бројева главних и помоћних таблица, у оквиру неизмењених садржинских група, или незнатно проширених што се тиче садржаја;
- 2. нове** бројеве УДК, за садржински потпуно нове групе које раније нису постојале у оквиру потподела;
- 3. нове комбинације** у оквиру потподела и нове специјалне помоћне бројеве.

**1. ИЗМЕНЕ БРОЈЕВА УДК У ОКВИРУ НЕИЗМЕЊЕНИХ САДРЖИНСКИХ ГРУПА**

Ради лакшег препознавања, на десној страни налазе се бројеви из старих таблица:

81-2 Карактеристична обележја језика ← 800.8

81-21/-26 Примитивни, живи, изумрли језици ← 800.81

81-26	Писани, књижевни језици	←	800.853
81'221.2/'221.7	Језици исказани мимиком; комуникација помоћу знакова, сигнала глувонемих, итд.	←	800.92/.95
81'242/'246	Практично познавање језика Природни језици, матерњи језик.	←	800.7

Група УДК (у оквиру социјалне лингвистике), која се односи на социјалне дијалекте, изузетно је проширена системом помоћних бројева:

81'276	Социјални дијалекти	←	800.86
81'276.1/'276.5	Обухвата: званичне сленгове, жаргоне, везане за поједине социјалне слојеве или групе корисника.	←	800.861/.86

Значајне су и промене у оквиру стручне терминологије. Када се формира број који означава стручну терминологију одговарајућег језика, специјални помоћни број се везује за одговарајући језик:

81'276.6	Професионални, технички говор. Технолекти.		
----------	--	--	--

Примери:  
81'276.6:34 правна терминологија уопште,  
811.111'276.6:34 правна терминологија у енглеском језику,  
811.111'276.6:34(075.8) уџбеници енглеског језика за студенте права.

У оквиру дијалектологије најзначајнија новина је у томе што се исти специјални помоћни бројеви за три основне варијанте дијалеката (локални, регионални и национални) могу аналогно користити и уз основни број за књижевност. До сада је постојала могућност да се изрази само једна врста дијалеката.

81'282.2/'282.4	Дијалекти, локални, регионални и национални.	←	800.87
-----------------	---	---	--------

Пример за аналогно коришћење, уз одговарајући број за књижевност:

811.133.1'282.4(494)	дијалекат француског језика у Швајцарској		
----------------------	---	--	--

821.133.1'282.4(494) француска књижевност на швајцарском дијалекту

Измене у оквиру правописа:

81'35	Графеме. Ортографија. Правопис писања.	←	801.1
-------	--	---	-------

Најзначајније измене у оквиру граматике:

81'36	Грамматика	←	801.5
-------	------------	---	-------

Пример уз одговарајући језик:  
811.163.41'36 граматика српског језика

Садржински, област граматике је много разрађенија у односу на стару класификацију. У тексту који следи дати су само карактеристични примери:

81'362	Компаративна граматика		
81'364	Генеративна граматика		
81'366	Морфологија	←	801.55
81'366.2/'366.5	Грамматичке категорије и облици: род, број падеж, глаголска времена, начини, стање...		
81'366.2	Деклинације. Типови.		
81'366.3	Коњугације. Типови.		
81'366.5	Грамматичке категорије...		
81'367	Синтакса	←	801.56

Пример уз одговарајући језик:  
811.163.41'367 синтакса српског језика

81'367.2/'367.5 Врсте реченица... ← 801.2  
У оквиру синтаксе врсте речи су изузетно разрађене кроз систем специјалних помоћних бројева:

81'367.6/'367.7 Врсте речи ...

81'367.622.11/'367.622.21

Врсте именица (заједничке, властите, градивне...)

81'367.623.1/'367.623.9

Врсте придева (конкретни, апстрактни, бројни, посесивни...)

81'367.625.1/'367.625.5

Глаголи. Глаголски облици.

Врсте глагола (свршени, несвршени, инфинитив, супин, партицип, герундив...)

81'367.626

Заменице. Врсте заменица (личне, показне, посесивне...)

У области лексикологије и лексикографије извршене су највеће садржинске измене. Неке од њих биће приказане кроз примере уз одговарајући језик:

81'373

Лексикологија

←

801.3

81'373.2

Ономастика

←

801.31

Примери:

811.163.41'373.2 ономастика српског језика

811.163.41'373.21 топоними у српском језику

811.163.42'373.23 лична имена у хрватском језику

811.111'373.232 породична имена у енглеском језику

811.163.2'373.232.2 патроними у бугарском језику

81'374

Лексикографија. Речници.

Са новим помоћним бројевима речници се граде на исти начин као и до сада (једнојезички, двојезички, вишејезички).

Примери:

једнојезички речници

811.163.41'374(038) српског језика

811.131.1'374(038) италијанског језика

двојезички речници

811.163.41'374=111(038)

српско-енглески

811.111'374=163.41(038)

енглеско-српски

Терминолошки речници са **НОВИМ** помоћним бројевима се граде на исти начин као и до сада:

34(038)=111

терминолошки речници из области права

34(038)=111=112.2=161.1

терминолошки речници из области права на енглеском, немачком и руском језику

34(038)=00

терминолошки, вишејезички речници из области права

81'374.2'...

Речници у односу на садржај, комбинују се са два специјална помоћна броја.

Примери:

811.163.41'374.2'373.45(038)

речници страних речи у српском језику

811.163.41'374.2'373.421(038)

речници синонима у српском језику

81'374.3

Сликовни речници.

Примери:  
81'374.3=111(038) сликовни речници на енглеском језику  
81'374.3=111=133.1(038.053.2)  
сликовни речници, енглеско-француски, за децу  
81'374.4 Етимолошки речници.  
Пример:  
811.163.41'374.4(038)

етимолошки речници српског језика.

На исти начин могу се формирати и остале врсте речника (дијалектолошки, правописни, речници синонима...) додавањем помоћног броја за одговарајући садржај, уз помоћни број који означава речнике у односу на садржај.

Друга група измена се односи на стручне групе, које до сада нису биле заступљене у систему Универзалне децималне класификације:

## 2. НОВИ БРОЈЕВИ УДК, ЗА САДРЖИНСКИ ПОТПУНО НОВЕ ГРУПЕ

Наведени су најкарактеристичнији примери:

81-11 Школе и трендови у лингвистици  
81-112/-119 Разне школе и правци (структурализам, дијахрона лингвистика...)  
81-132/-139 Разне методе у лингвистици (функционални, историјски...)  
81'1 Генерална лингвистика. Општа теорија знакова и односа у лингвистици  
81'16 Метатеорија лингвистике  
81'22 Семиологија. Семиотика  
81'25 Теорија превођења  
81'26 Језичка заснованост. Контрола језика. Стандардизација језика  
81'27 Социолингвистика  
81'271 Употреба и чистота језика  
81'271.12 Правилна употреба  
81'271.14 Девиијације-неправилности. Солецизми  
81'28 Дијалектологија.<sup>1</sup> Географска лингвистика. Ареална лингвистика  
81'32 Математичка лингвистика  
81'322 Рачунарска лингвистика  
81'33 Примењена лингвистика  
81'373.6 Етимологија (постојала је само у оквиру Семантике 801.54)  
81'373.7 Фразеологија (као посебна дисциплина)  
81'38 Генерална стилистика  
81'42 Лингвистички текст. Анализа текста  
81'44 Типологија језика

Трећа група измена се односи на нове поделе у оквиру специјалних помоћних бројева:

## 3. НОВЕ КОМБИНАЦИЈЕ У ОКВИРУ ПОТПОДЕЛА. НОВИ СПЕЦИЈАЛНИ ПОМОЋНИ БРОЈЕВИ

Два специјална помоћна броја се могу комбиновати уз основни број додавањем апострофа, што до сада није било могуће. Сличан садржај је исказиван помоћу односа два основна броја.

81'... '...

Примери:  
811.111'373.21'355 енглески језик, топоними, изговор  
811.163.41'367.622'366.3 српски језик, заменице, коњугација  
811.163.41'373.23'373.6 српски језик, лична имена, етимологија  
811.163.41'367.622'366 српски језик, именице, морфологија

Нови специјални помоћни бројеви се користе да означе одређени временски период развоја језика.

...’0	Специјални помоћни број. Означава порекло и природу језика		
81’0...	као и фазе развоја, користи <u>се искључиво уз</u> одговарајући језик уз <u>811..</u>		
	Примери:		
81’01	Стари период	811.133.1’01	француски језик, стари период
81’02	Класични период	811.111’02	енглески језик, класични период
81’04	Средњи период	811.16’04	словенски језици, средњи век
81’06	Модерно доба	811.163.41’06	српски језик, модерно доба

Посебне поделе, само за грчки и латински језик:

811.14’02	класични грчки
811.14’03	ранохришћански грчки
811.14’04	византијски грчки
811.14’06	модеран грчки
811.124’01	старолатински језик
811.124’02	класичан латински
811.124’03	народни латински
811.124’04	средњовековни латински
811.124’06	модеран латински

Пример за аналогно коришћење, уз одговарајући број за књижевност:

81’01’06=82’01’06

811.161.1’04	руски језик, средњовековни
821.161.1’04	руска средњовековна књижевност

Ово би представљало један краћи преглед измена бројева Универзалне децималне класификације, које се односе на стручну област 81 (Лингвистика. Језици). Имајући у виду да се ради о измени целе групе измене су бројне, а овом приликом издвојене су само оне са којима се стручни класификатор најчешће сусреће при стручној класификацији. У Народној библиотеци Србије нове бројеве из ове области почели смо да примењујемо од јануара месеца текуће године.

#### Литература

1. Universal Decimal Classification, International Medium Edition, British Standards Institution, London 1995.
2. Univerzalna decimalna klasifikacija: Prvo srpskohrvatsko srednje izdanje, Jugoslovenski bibliografsko-informacijski institut JUBIB, Beograd 1991.
3. Slobodanka Todorović, Stručna klasifikacija po sistemu UDK : u lisnom i elektronskom katalogu, Beograd : Narodna biblioteka Srbije, 2001.

#### Напомена

1 До сада није постојао број УДК за дијалектологију, већ само за дијалекте.

#### Резиме

У раду се говори о изменама и допунама бројева УДК, у оквиру стручне групе 81 Лингвистика. Језици. Измене се односе како на главне, тако и на помоћне таблице. Подгрупе у оквиру главних таблица, такође су садржински битно допуњене.

#### Анна Корач

**Перемены и дополнения чисел УДК в рамках отраслевой группы 81 Лингвистика. Языки.**

#### Резюме

В докладе речь идет о переменах и дополнениях чисел УДК, в рамках отраслевой группы 81 Лингвистика. Языки. Перемены касаются основных и вспомогательных таблиц. Подгруппы в рамках основных таблиц, существенно дополненные новыми содержаниями.

**Ana Korac**

**Extensions and Corrections of UDC Numbers in the Subfield 81 – Linguistics. Languages.**

**Summary**

In the paper have been mentioned corrections and amendments of UDC numbers, in the subject field 81 – Linguistics. Languages. The Changes are related to the main, and the auxiliaries Tables. Subgroups from the main Tables/Schedule are also structurally well integrated.